

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

ΛΕΥΚΟΥ ΚΑΙ ΚΟΚΚΙΝΟΥ

(Όταν ήλθε τὸ διάταγμα τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς).

ΛΕΥΚΟΣ. Καλῶς τον, τί νέα μᾶς φέρνεις ἀπὸ τῆ 'χώρα' ;
ΚΟΚΚΙΝΟΣ. Ἔχομεν τὴν διάλυσιν καὶ ἐπομένως ἀντὶ
διὰ δύο, ὁποῦ ἐτοιμαζόμεθα, θὰ ἐκλέξωμεν πέντε νέους
βουλευτάς.

ΛΕΥΚ. Δὲν τὸ ἐφανταζόμεον πῶς ὁ Κουμουνδοῦρος ἤ-
θελε προβῆ ἕως ἐκεῖ. Εἰς τοιαύτας στιγμᾶς καὶ μὲ τὸν
ἐρεθισμὸν ὁποῦ ὑπάρχει εἰς τὸ ἔθνος νὰ θελήσῃ νὰ φέ-
ρῃ ὅλα ἄνω κάτω μὲ τὴν διάλυσιν.

ΚΟΚ. Αὐτὸ τῶ ὄντι ἦτον κακό. Ἐγὼ μάλιστα τὸ ἐ-
σκασα, διότι εἶχαμε ὅλα ἔτοιμα διὰ τὴν ἐκλογὴν διὰ
τὰ δύο κενὰ, καὶ διὰ μιᾶς ὅλα ἀμόντε καὶ πάλι ἀπ' ἀρ-
χῆς. Ἀλλὰ τὸ χειρότερον ἀκόμη εἶναι ὁποῦ διὰ ὅσα ἐγείναν,
ἕως τῶρά, οἱ φρόνιμοι ἄνθρωποι κᾶπως ἐμποροῦσαν νὰ
τὰ ρίχνουν εἰς τὴ 'ράχη' τοῦ Κουμουνδοῦρου. Ἀλλὰ τῶρα
μὲ τὴν διάλυσιν ἐμβαίνει εἰς τὸ μέσον ὁ Βασιλεὺς καὶ ὅλος
ὁ Κόσμος τὰ ἔχει μὲ αὐτόν. Ἐμαθα ὅτι εἰς τὰς Πά-
τρας καὶ ἄλλῳ εὐρέθησαν τοιχοκυλλημμένα τυπωμένα
χαρτιά ἐναντίον τοῦ Βασιλέως.

ΛΕΥΚ. Αὐτὰ μὴ σοῦ κάνουν ἐντύπωση, ἐμπορεῖ νὰ τὰ
ἐκόλλησε κένενα παιδί ἢ κένενας δυσαρεστημένος.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

KOK. Έχεις δίκη, αν προσέξης μόνον εις τὸ κώλλημα τοῦ χαρτιοῦ, ἀλλὰ ἐκείνο ὅπου μοῦ τραβάει τὴν προσοχὴν εἶναι ὅπου ὄχι μόνον κάνεις δὲν ἐταράχθηκε βλέπωντας τοιχοκολλημένα αὐτὰ τὰ χαρτιά, ἀλλὰ, καθὼς μοῦ ἔλεγαν, ὅλος ὁ κόσμος τὰ ἐπαρτηροῦσε μὲ εὐχαρίστησιν, ἔκαμναν καὶ σχόλια ἐπάνω εἰς αὐτὰ, ἕως ὅπου οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐξουσίας ἐπῆγαν καὶ τὰ ἐξεκόλλησαν. Μοῦ ἔκαμαν ἀκόμη μεγαλύτερη ἐντύπωσιν αἱ ἐφημερίδες ὅπου ἦλθαν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, ὅπου γράφουν τσαῦτα καὶ τοιαῦτα ἐναντίον τοῦ Βασιλέως προσωπικῶς, ὅσα δὲν ἐγράφησαν ποτὲ διὰ τὸν Ὅθωνα, μέσα εἰς τὴν ἀκμὴν καὶ τὸ βράσιμον τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1862, ὅταν ὁ Ὅθων ἐξεθρονίσθη. Καὶ αὐτὰ τυπώνονται καὶ δημοσιεύονται μέσα εἰς τὴν Πρωτεύουσαν καὶ ὁ κόσμος αὐτὰ πρὸ πάντων γυρεύει νὰ ἀναγινώσκῃ, ἐνῶ ἡ ἐξουσία δὲν τολμᾷ νὰ κατασχέσῃ καὶ νὰ κατηγορήσῃ τὰ φύλλα ἐκεῖνα. Τοῦτο τί ἄλλο σοῦ δείχνει παρὰ ὅτι ἡ ταρινὴ Κυβέρνησις ἔχασε κάθε δύναμιν;

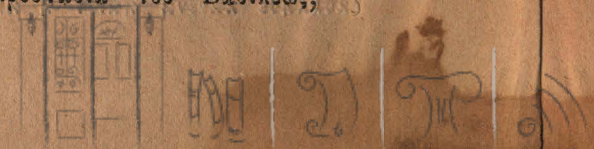
ΛΕΥΚ. Έχεις δίκη. Αὐτὰ εἶναι κακὸ σημάδι. Παντοῦ, πρὸ πάντων δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸ γόητρον εἶναι τὸ πρῶτον καὶ μόνον στήριγμα τοῦ Στέμματος. Ὅταν αἱ ὀμάδες ἀρχίσουν νὰ κυττάζωσι τὸ Στέμμα, χωρὶς νὰ θαμβόνωνται, ἡ δύναμις του ἐχάθη. Ὁ Ὅθων ἐπεσεν ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν ὅπου αἱ ὀμάδες ἤρχισαν νὰ συζητῶσι κατ' εὐθείαν περὶ αὐτοῦ. Ἀλλὰ δὲν ἔχεις δίκη νὰ καταδικάζῃς τὴν ἐξουσίαν, διότι δὲν καταδιώκει τὰς ἐφημερίδας ὅπου γράφουν ἐναντίον τοῦ Βασιλέως. Ἄν τὰς κατεδίωκε τὸ κακὸ θὰ ἦτο χειρότερον, θὰ ἦσαν περισσότερο ὁ ἀναβρασμός.

KOK. Μὴ ἀποδίδῃς εἰς φρόνησιν τὴν ἀπραξίαν τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ εἰς ἐσχάτην ἀδυναμίαν. Ὁ Κουμουνοῦρος πάντοτε, ἀλλὰ πρὸ πάντων τώρα εἰς τὴν ἀπελπισμένην θέσιν ὅπου εὐρίσκεται, καὶ ὅπου ἄλλη ἐλπίς δὲν τοῦ ἀπέμεινε, παρὰ μόνῃ ἡ προστασία τοῦ Βασιλέως,

ἤθελε δράζει τὴν περίστασιν διὰ νὰ προσφέρῃ μίαν ἀκόμη κολακίαν καὶ νὰ δείξῃ νέαν ἀφουσίωσιν εἰς τὸν Βασιλέα, καταδιώκοντας τὰς ἀντιβασιλικὰς δημοσιεύσεις, ἂν ἐστοχαζέτο ὅτι ἤθελεν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀρπάξῃ τοὺς συντάκτας τῶν ἐφημερίδων ἐκείνων καὶ νὰ τοὺς κλείσῃ εἰς τὸν Μενδρεσέ. Ἀλλὰ δὲν τὸ κάμνει διότι τὸ ἐδοκίμασε ἐδῶ καὶ ὀλίγον καιρὸν, καὶ εἶδε μὲ ἀνατριχίλα τοῦ ποῦ εὐρέθη. Ἐκατηγόρησε τὸν «Ραμπαγᾶν», τὸ παρασμένο καλοκαίρι, διὰ κάτι στίχους ὅπου ὁ «Ραμπαγᾶς» ἐτύπωσεν ἐναντίον τοῦ Βασιλέως. Ἐκατάσχισε μὲ τὴν ἀστυνομίαν τὴν ἐφημερίδα, δὲν τὴν ἄφηκε νὰ κυκλοφορήσῃ, καὶ ἐζήτησε καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τὸ Δικαστικὸν Συμβούλιον ἐντάλμα προστασίας κατὰ τοῦ συντάκτου· ἀλλὰ μάλις τοῦτο ἐγένετο, εὐθὺς ἔτρεξαν οἱ δικηγόροι τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὸ Δικαστήριον καὶ περισσότεροι ἀπὸ τὸ ἥμισυ, οἱ πλέον ἔγκριτοι, ἐδήλωσαν ὅτι προσφέροντα, διὰ νὰ ὑπερασπίσουν τὸν «Ραμπαγᾶν» τὴν ἡμέραν τῆς δίκης· ἀνέκοψαν τὸ βούλευμα τῆς προστασίας ἐνώπιον τοῦ Ἐφετείου, καὶ τὸ Ἐφετεῖον διέταξε νὰ ἀφθῇ ἐλεύθερος ὁ συντάκτης. Ἴδου τὸ αἷτιον διὰ τὸ ὅποιον ὁ Κουμουνοῦρος δὲν τολμᾷ νὰ κυτπήσῃ τὰς ἐφημερίδας, ὅπου γράφουν ἐναντίον τοῦ Βασιλέως, καὶ ἰδοὺ τὸ σημεῖον τὸ ὅποιον μὲ ἀνησυχίαν παρατηρεῖ ὁ κάθε φιλήσυχος καὶ συντηρητικὸς βλέπωντας εἰς ποίαν ἀδυναμίαν ἔφθασεν ἡ Κυβέρνησις, ὥστε νὰ μὴ τολμᾷ νὰ σηκώσῃ τὸ χέρι διὰ νὰ σταματήσῃ ρεῦμα, τὸ ὅποιον δὲν δύναται παρὰ νὰ φέρῃ καταστροφάς.

ΛΕΥΚ. Ἀλλὰ αὐτὰ ἄς ἦναι καθὼς εἶναι. Τί θὰ κάμωμεν ἡμεῖς ἔπειτα ἀπὸ τὴν διάλυσιν; Τί ξμαθες εἰς τὴν χώραν;

KOK. Ἦμουν εἰς τοῦ Κόντε καὶ μοῦ εἶπε, ὅτι θὰ παρουσιάσῃ πεντάδα, καὶ μάλιστα πεντάδα σπουδαίαν ἀπὸ πρόσωπα μὲ μεγάλην βαρύτητα, καὶ θὰ ζητήσουν νὰ ψηφισθῶν ἢ ὅλοι ἢ κανέννας.

ΛΕΥΚ. Καί τὸ ἀνακάτωμα τί γίνεται ; Τί γίνονται ἀφ' ὧν διὰ τὸ μονοπῶλιον ; Ἐπαρδεχθήκαμεν τὴν ἰδέαν τοῦ ἀνακατώματος καὶ πολλοὶ ἀπὸ ἡμῶν τοὺς λευκοὺς καὶ ἐψηφίσαμεν ἀνακατωμένα καὶ ἐκάμαμεν βουλευτὰς καὶ ἀπὸ τὰς δύο μερίδας.

ΚΟΚ. Καὶ δὲν ἐκατάλαβες ἀκόμη ὅτι τὸ ἀνακάτωμα ἦτον ἐπιχείρημα διὰ τὴν ψηφοφορίαν, καὶ ἐπειτα ἐπρεπε νὰ πέσῃ κατὰ μέρος διὰ νὰ σκεφθῆ ὁ καθένας τί νέον ἐπαρουσίαζεν ἢ ψηφοφορία ὅπου ἔγεινε ; Ἡμεῖς οἱ Κόκκινοι ἐβλέπαμεν ὅτι ψήφους δὲν εἶχαμεν διὰ νὰ ὑποστηρίξωμεν πεντάδα. Σὰς ἐφέραμεν λοιπὸν ἐμπρὸς τὸ ἀνακάτωμα διὰ νὰ σὰς ἀπατήσωμεν νὰ ψηφίσητε μερικὸς ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας, ἀφοῦ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ σὰς καταπέισωμεν νὰ τοὺς ψηφίσητε ὅλους. Ἡμεῖς ὁμῶς ψῆφον δὲν σὰς ἐδώσαμεν. Ἄν ἐπέσατε εἰς τὴν παγίδα, τὸ λάθος ἦτον ἰδικόν σας, ὄχι ἰδικόν μας. Ἡμεῖς ἐψηφίσαμεν μόνον τοὺς ἰδικούς μας· σὰς ἐψηφίσατε καὶ τοὺς ἰδικούς σας καὶ τοὺς ἰδικούς μας, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐκατορθώσαμεν νὰ ψηφισθῆ ὁ Ρώμης τὴν πρώτην φοράν. Ἦλθεν ἡ ψηφοφορία διὰ τὸν Στραβοπόδην. Σὰς ἐφέραμεν καὶ πάλιν ἐμπρὸς τὸ ἀνακάτωμα, διότι εἶδαμεν ὅτι ἡ ἰδέα σὰς ἀρέσει καὶ σὰς εἶπαμεν ὅτι πρέπει νὰ ψηφίσητε τὸν Στραβοπόδην διὰ νὰ ἐξακαλουθῆσῃ τὸ ἀνακάτωμα καὶ νὰ μείνῃ ὁ Στραβοπόδης διὰ τὴν μερίδα μας, ἢ ὅποια μὲ τὸν θάνατον τοῦ Ρώμα ἔμεινε χωρὶς Βουλευτὴν. Σαῖς καὶ πάλιν ἐπέσατε εἰς τὴν παγίδα χωρὶς νὰ συλλογισθῆτε, μεταξὺ εἰς τὰ ἄλλα, καὶ ὅτι ἡ ψηφοφορία ἐκείνη ἦτο διὰ τὸ κενὸν τοῦ Νέγκα καὶ ὄχι τοῦ Ρώμα. Μὲ τὴν ἀπάτην αὐτὴν, μὲ τὰς ἐπεμβάσεις τῆς ἐξουσίας διὰ τὰ στρατολογικὰ καὶ τὰ ἄλλα, καὶ πρὸ πάντων μὲ τὰ παντοδύναμα, ὅπου ἴθυμάσαι μὲ πόσῃ εὐκολίαν ἐμοιράζοντο τὰ εἰκοσιπεντάρικα καὶ τὰ ἑκατοστάρικα, ἐσχηματίσαμεν τὸ ρεῦμα καὶ ἐκερδήσαμεν τὴν ψηφοφορίαν τοῦ Στραβοπόδη μὲ 570 ψήφους, πρᾶγμα

τὸ ὅποσον πρὸ τῆς ψηφοφορίας οὔτε νὰ τὸ ὄνειρευθῶμεν ἠδυνάμεθα. Τώρα δὲ ὅπου, καθὼς φαίνεται, τὸ ρεῦμα ἐσχηματίσθη καὶ ὅπου οἱ Ρώμηδες πιστεύουν ὅτι ἔχουν ἐξασφαλισμένην τὴν ἐκλογὴν τῆς πεντάδος των, θὰ ἦσαν περισσότερον ἀπὸ Χάχηδες, καθὼς τοὺς λέγετε, ἂν δὲν ζητήσουν νὰ κάμουν πεντάδα. Καὶ σὺ, φίλε μου, ἂν ἦσαι φρόνιμος πρέπει διὰ τὴν ἴδιαν αἰτίαν ὅπου ἐψηφίσατε τὸν Στραβοπόδην νὰ ψηφίσητε καὶ τοὺς πέντε τοῦ Ρώμα, καὶ ἂν κἀνένας εἶπῃ καὶ εἰς ἐσὲ αὐτὸ ὅπου σὺ τώρα λέγεις εἰς ἐμὲ, εἰπέ του αὐτὸ τὸ ὅποσον σοῦ εἶπα, δηλαδή ὅτι ἐφώναζαν οἱ Ρωμιῶνοι «κάτω τὸ μονοπῶλιον» ὅταν δὲν ἐμποροῦσαν νὰ κάμουν πεντάδα, τώρα ὁμῶς ὅπου πιστεύουν ὅτι ἐμποροῦν νὰ τὸ κατορθώσουν, θέλουν νὰ κάμουν τὴν πεντάδα των.

ΛΕΥΚ. Εἰς αὐτὸ ἔχεις δίκην καὶ αὐτὰ ὅπου λὲς ἀποδεικνύουν πόσον ἐσφαλμένη ἦτο καὶ εἶνε ἡ ἰδέα τοῦ ἀνακατώματος. Ἄλλὰ ἂν οἱ Ρώμηδες εἶχαν τὸν λόγον τους ὅταν ἐφώναζαν «κάτω τὸ μονοπῶλιον», ἀφοῦ δὲν ἐμποροῦσαν νὰ κάμουν πεντάδα καὶ νὰ γυρεύουν τώρα πεντάδα, ἀφοῦ στοχάζονται ὅτι ἔμποροῦν νὰ τὴν κάμουν, σαῖς ὅπου τοὺς ὑποστηρίζετε, τί δίκην ἔχετε διὰ νὰ τοὺς ὑποστηρίζετε ; Ἄν ἐλησμονήσατε τὰ παλαιὰ των, διατί δὲν πέρνετε ὑπ' ὄψιν τὰ ταρινὰ των ;

ΚΟΚ. Ἄκουσε.—Οἱ Ρώμηδες εἶναι βέβαια Χάχηδες. Κουτοῦπερήφανοι, νομίζουν ὅτι ὁ κόσμος ἐγεννήθη διὰ νὰ γονατίξῃ ἐμπρὸς εἰς τὴν μεγάλην οἰκογένειαν καὶ νὰ τῆς φιλή τὸ χερί. Ἀγεωμέτρητοι, καθὼς ἔλεγαν οἱ παλαιοὶ μας, φαντάζονται ὅτι ἐξηγοῦν καὶ τὰ ἱερογλυφικὰ τῆς Αἰγύπτου, ἐνῶ δὲν ἐνοοῦν οὔτε τὸ ψαλτῆρι, καὶ χωρὶς νὰ πολυλογῶμεν ἔχουν ὅλα τὰ ἐλαττώματα τοῦ κουτοῦπερήφανου εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμόν. Ἄλλὰ εἶναι πλούσιοι· ἔχουν ἓνα μεγάλο εἰσόδημα. Ἐμβάζοντές τους καλὰ εἰς τὰ πολιτικὰ, ἐμπορεῖ νὰ ὠφεληθῶμεν ἀπὸ αὐτοὺς καὶ ἐμεῖς ὅπου τοὺς ὑποστηρίζο-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΛΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΟΥΛΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

μέν και νὰ ὠφεληθῆ και ὁ τόπος.

ΛΕΥΚ. Και πιστεύετε μὲ τα σωστά σας, σεις ὁποῦ ὑποστηρίζετε τοὺς Ρώμηδες, ὅτι ἀπὸ τὸ μεγάλο εἰσόδημά των θα ὠφεληθῆτε σεις, ἢ ὁ τόπος; Ὅλο αὐτὸ τὸ μεγάλο εἰσόδημα, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τὸν κειρὸν ὁποῦ ἄρχισαν να τὸ εἰσπράττουν οἱ Ρώμηδες ἀνεβαίνει εἰς κάμποσα μιλιοῦνια, τί ἔγεινε; ποῦ ἐξωδεύθηκε; Ἄκουσες ποτὲ νὰ ἔκαμαν οἱ Ρώμηδες κανένα φιλανθρωπικὸ ἢ ἄλλο κοινωφελὲς κατὰστημα; Ἄκουσες ποτὲ νὰ ἐπῆραν μέρος εἰς κανένα δάνειο ἐθνικὸ, ἐξασφαλισμένο, καθὼς εἶναι ὅλα τὰ ἐθνικὰ δάνεια, και εἰς τὸ κεφάλαιό του και εἰς τοὺς τόκους του; Ἄκουσες ποτὲ νὰ ἐπῆραν μέρος εἰς κάμμιαν ἐθνικὴν συνεισφορὰν, διὰ τὸν ἐθνικὸν στόλον π. χ. ἢ δι' ἄλλο τι, καθὼς ἔκαμαν και κάμνουν ἄλλοι ὁμογενεῖς πολὺ ὀλιγώτερον πλούσιοι ἀπὸ τοὺς Ρώμηδες, ὁμογενεῖς οἱ ὁποῖοι ἀπέκτησαν τὸν πλοῦτόν των ὄχι χορεύοντες και τραγουδῶντες γύρω εἰς γαμικὸ τραπέζι, ἀλλὰ τὸν ἀπέκτησαν μὲ κόπο και ἴδρωτα; Ἄκουσες ποτὲ εἰς τόσας και τόσας κρίσιμους περιστάσεις ὁποῦ εὐρέθηκε τὸ νησί μας νὰ ἐπαρουσιάσθησαν ποτὲ οἱ Ρώμηδες νὰ προσφέρουν κάτι τι ἀπὸ τὰ ψυχία τῆς τραπέζης των διὰ τὸν τόπον τους; Ποτέ κανένα τοιοῦτο δὲν ἄκουσες. Ἐξ ἐναντίας ἐνθυμήσου ὅτι ὅταν ἦλθεν ἡ εὐλογία και ὁ σεισμός, και πολλὰ σπήτια ἦσαν γκρεμισμένα, και πολλοὶ συμπολιταί μας εὐρίσκοντο χωρὶς σκέπασι και χωρὶς ψωμί βασανιζόμενοι ἀπὸ τὴν εὐλογίαν, ἡμεῖς οἱ πτωχοὶ Λευκοὶ ἐβγήκαμεν νὰ μαζώξουμε ἐλεημοσύνην διὰ τοὺς πτωχοὺς ὁποῦ ὑπέφεραν ἀπὸ τὸν σεισμόν και ἀπὸ τὴν ἐπιδημίαν. Ἐγράψαμεν και εἰς τὰ ξένα, ὅπου ἔτυχε νὰ ἔχωμεν κανένα φίλον και ἐζητήσαμε τὴν βοήθειάν του. Ἐπιστήσαμεν μίαν κεντρικὴν ἐπιτροπὴν εἰς τὰς Ἀθήνας, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν οἱ ἀξιότιμοι κύριοι Ρενιέρης, διευθυντῆς τῆς ἐθνικῆς τραπέζης, ὁ τραπεζίτης Σκουζές, ὁ συμπολίτης μας και διευθυντῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις καταστήμα-

τος τῆς ἐθνικῆς τραπέζης κ. Λεονάρδος Μερκάτης, και ἕκατωρθώσαμε νὰ μαζώξουμε ἀπὸ τὸ ἔλεος τῶν χριστιανῶν περίπου 20 χιλιάδας δραχμας, τὰς ὁποίας παρεδώκαμεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ὁποῦ εἶχε συστηθῆ τότε ἐδῶ, και τὰ ἐμοίρασεν εἰς τοὺς πάσχοντας ἀπόρους. Ἦτο μία βανίδα ὕδατος ὁποῦ δὲν ἐφθανε βεβχίως νὰ σβύσῃ τὴν δίψαν, ἀλλὰ ἔως ἐκεῖ ἐφθασαν τὰ μέσα τὰ ὁποία ἐμπορούσαμεν νὰ μεταχειρισθῶμεν ἡμεῖς οἱ πτωχοὶ, και ὁπωςδήποτε ἦτο μία βανίδα ἢ ὁποία κάπως ἐδρόσιζε τὰ μακραμένα χεῖλη. Τί ἔκαμαν ὅμως τότε, πόσοι ἀπὸ τὰ μελιούνια ὁποῦ εἶχαν σωριασμένα εἰς τὰ χεῖρα των οἱ Ρώμηδες, πῶσον ἐπρόσφεραν διὰ νὰ βοηθήσουν τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα εἰς τὸν τόπον των; Δύο στεγνὰ κκὶ ξερὰ εἰκοσάφραγκα!—Ἦσαν γραμμένοι οἱ Κόντιδες διὰ 200 ἢ 300 δραχμας τὸν χρόνον διὰ τὸ πτωκοκομεῖον Ζακύνθου, ἀλλὰ ἀπὸ ἐδῶ και δύο χρόνια ἔσβυσαν τὸ ὄνομά των λέγοντες ὅτι δὲν ἐννοοῦν νὰ πληρώνουν, και τοῦτο ἔκαμε ὥστε και ἄλλοι ὁποῦ κἄτι ἐδίδαν διὰ τὸ πτωκοκομεῖον, ἀπεσύρθησαν λέγοντες, και μὲ κάποιον δίκην, «ἀφοῦ οἱ Ρώμηδες δὲν πληρώνουν, δὲν εἶνε σωστὸ νὰ πληρώνωμεν ἡμεῖς.»—Εἶχε νὰ πληρώσῃ ἡ μεγάλῃ και πλούσια οἰκογένεια 300 δραχμας εἰς τὸ ὄρφανοτροφεῖον και νοσοκομεῖον, προερχόμενης ἀπὸ μικρὸν ἐδαφονόμιον διὰ κτῆμα τοῦ νοσοκομείου ὁποῦ νέμεται ἡ μεγάλῃ οἰκογένεια, και ἂν δὲν ἤθελε τοὺς κῶξι εἰς τὸ δικαστήριον ὁ δήμαρχος τοιχοκολλῶντας τὴν κλήσιν εἰς τὴν θύραν τοῦ μεγάλου σπήτιοῦ, δὲν ἐπλήρωναν. Εἰπέ μου, ἐνθύμησέ μου ἕνα τοῦλάχιστον γεγονὸς ὁποῦ νὰ δείχνῃ, ὅτι οἱ Ρώμηδες ἔδωκαν ποτὲ κἄτι τι διὰ ἀνάγκην ἐθνικὴν, ἢ ἐπαρχιακὴν ἢ δημοτικὴν; Ἐνθυμοῦμαι τώρα ἐγὼ ἕνα. Ὅταν ἐπαρουσιάσθησαν διὰ νὰ ζητήσουν τὴν δημαρχίαν τῆς πόλεως, διετυμπανίζετο εἰς τοὺς δρόμους ὅτι στέλνουν ἀπὸ τὸ Παρίσι οἱ Κόντιδες ἕνα μεγάλο χάρισμα διὰ τὸν δῆμον. Ἦλθε τὸ ἀτμόπλοιον, ἐξεμπάρκαριστήκε μία κασέτα, τὴν ἔφεραν μὲ πομπὴν εἰς

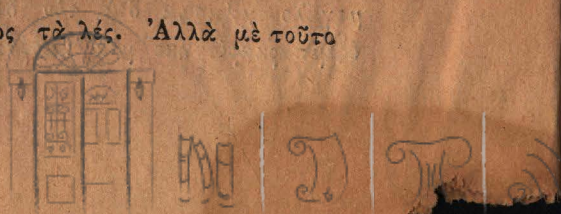
τὴν δημοχίαν τὴν ἀνοιξαν, καὶ ἤσαν μέσα μίαν μικρὴν στρογγυλὴ πλάκα μαρμάρου με γύρω-γύρω ἀριθμούς. Ἦτο ἓνα ἡλιακὸν ὠρολόγιον, ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπου πωλοῦν εἰς τὰ παλαιοπωλεῖα τῆς Εὐρώπης καθὼς πωλοῦν ἐδῶ τὰ παληοσιδερα οἱ ἔβραιοι, ὠρολόγια τὰ ὅποια τὰ ἀγοράζεις ἐκεῖ-πέρα, καὶ κενούρια ἂν ἦναι, με 20 ἢ 30 φράγκα. Εἶχεν εἰς τὴν μέσην καὶ ἓνα κανονέτο, τὸ ὅποιο γερμίζωντάς το μπαρουτί, τὸ μεσημέρι ὅπου ἀντίκρυζε ὁ ἥλιος ἀπὸ πάνου, ἐπυροσκοροῦσε. Ὁ δῆμαρχος τὸ ἔστησε ἔμπρὸς εἰς τὴν δημοχίαν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὸ ἔκρυψε διὰ νὰ παύσουν οἱ ἀστεῖσμοὶ πρὸ πάντων τοῦ συχωρεμένου τοῦ Τσίτσα, ὁ ὅποιος κάθε μεσημέρι ἐμάζωνε ἐκεῖ τριγύρω κόσμον, προσκαλῶντάς τον νὰ σταθῇ διὰ νὰ ἀκούσῃ τὸν Κόντε νὰ κλά . . . Τί ἔγεινε λοιπὸν ὅλο αὐτὸ τὸ πλούσιον εἰσόδημα, ὅπου ἀπὸ τόσα χρόνια μαζώνουν οἱ Ρώμηδες; Τὸ σωρεύζουν ἴσως εἰς τραπέζας διὰ νὰ ἡμπορέσης νὰ εἰπῆς ὅτι τὸ φυλάττου διὰ νὰ κάμουν μίαν ἡμέραν εἰς τὴν ζωὴν τους, ἢ ἔπειτα ἀπὸ τὸν θάνατόν τους, κάμμίαν μεγάλην εὐεργεσίαν εἰς τὸ ἔθνος ἢ εἰς τὸν τόπον τους; Ὁχι. Τὸ ἠξέυρω καὶ τὸ ἠξέυρει καὶ ὁ κόσμος, ὅτι ὅλο αὐτὸ τὸ μεγάλο εἰσόδημα τὸ χαλοῦν καὶ δὲν τοὺς φθάνει διὰ τὰ ἐξοδά των. Βάζουν κάθε χρόνον καὶ χρέος. Ἐδῶ καὶ ὀλίγα χρόνια ἐπούλησαν, καθὼς καλὰ ἔξέυρεις, ἓνα μεγάλο κτῆμα εἰς τὴν Βλαχίαν διὰ ἑκατὸν χιλιάδες φλωρί, καὶ ἐχαλάσθησαν καὶ αὐτὰ τὰ χρήματα καθὼς ἐχαλάσθησαν καὶ χαλιοῦνται καὶ τὰ ἄλλα καὶ γνωρίζεις καλὰ ὅτι τακτικῶς προπωλοῦν τὰ μισθώματα ὅπου λαβαίνουν ἀπὸ τὴν Μολδοβλαχίαν, καὶ διὰ νὰ πάρουν ἔμπροστὰ τὰ χρήματα ἀφίνουν πολλὰς φορὰς εἰς τοὺς ἀποκοπαραίους 10 καὶ 15 τὰ ἑκατὸν, ἀπαράλλακτα καθὼς κάμνει ὁ τελευταῖος φτωχονοικοκύρης ὅπου προπωλεῖ τὴν σταφίδα του ἢ τὸ λάδι του. Εἶναι αὐτὰ ἀληθινὰ ἢ ὄχι;

KOK. Ναι, εἶναι ἔτζη καθὼς τὰ λές. Ἀλλὰ με τοῦτο

τί θέλεις νὰ εἰπῆς; Οἱ ἄνθρωποι ἔτζη θέλουν νὰ μεταχειρισθοῦν τὴν περιουσίαν τους. Θέλουν νὰ χαροῦν καὶ νὰ διασκεδάσουν. Κάνενας νόμος, κάνενα ἔθιμο δὲν τοὺς ὑποχρεώνει νὰ χαρίσουν τὴν περιουσίαν τους εἰς τὸ ἔθνος ἢ εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ἢ νὰ τὴν μοιράσουν εἰς τὸν ἓνα καὶ εἰς τὸν ἄλλον.

ΛΕΥΚ. Δὲν θέλω νὰ εἰπῶ τίποτε ἀπὸ αὐτὰ ὅπου λέγεις. Θέλω μοναχὰ νὰ σοῦ εἰπῶ ὅτι με ὅλο τὸ μεγάλο εἰσόδημα ὅπου ἔχουν οἱ Ρώμηδες, εἶναι πτωχοὶ, πτωχότεροι ἀπὸ ἡμᾶς, διότι τὸ εἰσόδημα αὐτὸ δὲν τοὺς φθάνει διὰ τὰ ἀσυλλόγιστα καὶ κοῦφα ἐξοδα ὅπου κάμνουν. Καθὼς σοῦ προεῖπα, κάθε χρόνον βάζουν καὶ χρέος. Ἐδῶ καὶ ὀλίγας ἡμέρας, εἰς τὰς 5] 17 Νοεμβρίου τρέχοντος, τοὺς ἤλθε ἀγωγή ἀπὸ τὰς Ἀθήνας διὰ νὰ πληρώσουν 13, 000 δραχμαῖς ὅπου ἐκεῖ-πέρα χρεωστοῦν διὰ ἐξοδα ξενοδοχείου ἢ δὲν ἠξέυρω διὰ τί ἄλλο. Καὶ ἀφοῦ τὰ εἰσοδήματά των δὲν τοὺς φθάνουν διὰ τὰς χρεῖαις των, περιμένεις ἐσὺ καὶ ὁ ἄλλος νὰ σὲ πλουτίσουν; τί ἔμπορεῖ νὰ περιμένῃ ὁ τόπος ἀπὸ αὐτούς;

KOK. Αὐτὸ εἶνε ἔτζη καθὼς λές. Τὸ παραδέχομαι καὶ ἐγὼ ὅτι ὁ τόπος δὲν ἔχει νὰ περιμένῃ τίποτε ἀπὸ τοὺς Ρώμηδες. Ἀλλὰ μεταξὺ εἰς τὰ ἀσυλλόγιστα, καθὼς καλὰ εἶπες, ἐξοδα ὅπου κάμνουν οἱ Ρώμηδες, εἶναι καὶ τὰ ἐξοδα διὰ τὰς ἐκλογὰς διὰ νὰ πάρουν ψήφους. Ἐχουν τὴν μανίαν νὰ φαίνωνται ὅτι ἔχουν ἐπιρροὴν, καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὸ θυσιάζουν. Διὰ τὸ ἀνακάτωμα, καθὼς λέγουν ἐκεῖνοι ὅπου τοὺς βαστοῦν τοὺς λογαριασμούς, ἐσκόρπισαν ὀγδοῆντα χιλιάδες φράγκα καὶ ἄλλα τόσα διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Στραβοπόδη. Ἀφοῦ λοιπὸν ἔχουν αὐτὴν τὴν μανίαν, διατί νὰ μὴ τοὺς τὴν καλλιεργήσωμεν διὰ νὰ τοὺς φάγωμεν καὶ ἡμεῖς κατὶ ἀπὸ τὰ τόσα ὅπου σκορπίζουν εἰς θεατρίναις καὶ ἄλλα; Διατί νὰ μὴ τοὺς τριγυρήσωμεν διὰ νὰ τοὺς μαδῆσωμεν, καὶ ἔπειτα ποῖος μᾶς ἐμποδίζει νὰ κάμωμεν καὶ τὴν δουλειάν μας εἰς τὴν

κάλπην καὶ νὰ τοὺς καταψηφίσωμεν ; Τώρα τοὺς ἀνα-
πτύχθηκα εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἡ μανία διὰ νὰ κάμουν
πεντάδα καὶ νὰ ρίψουν τὸν Λομβάρδον, ὥστε, καθὼς μοῦ
ἔλεγε προχθές ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς, εὐχαριστοῦνται διὰ νὰ
κάμουν πεντάδα νὰ μείνουν μὲ τὴν παντόφολαν μονα-
χήν. Ὁ δὲ Ντιν-ντής ὅταν τὸν πιάσῃ τὸ παραμιλητό
λέγει : «Καὶ Ντιν-ντίν ἄς μὴ μοῦ μείνῃ, μὰ ὁ Λομ-
»βάρδος νὰ μὴ μείνῃ. »

ΛΕΥΚ. Καὶ ἐγὼ σοῦ λέγω : «Καὶ Ντιν-ντίν δὲν θὰ
»τοῦ μείνῃ καὶ ὁ Λομβάρδος θὲ νὰ μείνῃ.»—Σοῦ λέγω
ἀκόμη, ὅτι μὲ τοὺς φίλους ὁποῦ ἔπιασε καὶ δὲν θὰ ξε-
κολλήσουν πλέον ἀπὸ πάνω του, καὶ μὲ τὸν δρόμον ὁ-
ποῦ τραβάει καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν ἠμπορεῖ νὰ γυρί-
σῃ ὀπίσω, ὁ Ντιν-ντής—σημείωσε το—πρὶν φθάσῃ εἰς ἡ-
λικίαν διὰ νὰ στήσῃ κάλπην θὰ εὐρεθῇ χρεωκοπημέ-
νος χειρότερα ἀπὸ τὸν πάππον του. Εἶνε δὲ ἀποδεδειγμέ-
μενος, ὅτι κἀνείς εἰς τὴν Ζάκυνθον δὲν φτωχαίνει τό-
σον εὐκόλα καὶ τόσον γρήγορα ὅσον οἱ Ρώμηδες. Ὅσον
δὲ διὰ τὴν παντόφολάν, ἔξυρεις τί μὰς εἶπεν ὁ Λομ-
βάρδος ὅταν τὸ ἔμαθε ; μὰς εἶπε ξεκαρδισμένος ἀπὸ τὰ
γέλοια. «Ἄς ἴδωμεν τὸ πόδι γυμνὸ εἰς τὴν παντόφολαν
»καὶ ἄς χάσωμεν ὄχι μίαν ἀλλὰ καὶ δύο ἐκλογαίς.»

ΚΟΚ. Καὶ ποῦ τὸ ἔμαθεν ὁ Λομβάρδος διὰ τὴν παν-
τόφολαν ;

ΛΕΥΚ. Αἶ! καλὰ! καὶ νομίζετε ὅτι ἔχετε κἀνενα μυ-
στικόν ; ὅσα τὴν αὐγὴ λέγετε ἐκεῖ μέσα ἔς τὸ σαλῶνι
ἢ καὶ εἰς ταῖς παρακάμεραις τὰ μανθάνομεν τὸ μεσημέ-
ρι, καὶ ὅσα λέγετε ἀποβραδὺς τὰ μανθάνομεν τὴν αὐγὴ.

ΚΟΚ. Ἐμπορεῖ.—Ἴσως ἔχετε καὶ σεῖς ἀνθρώπους ὁποῦ
τοὺς στέλλετε εἰς τοῦ Ρώμα διὰ νὰ ἀκούουν καὶ νὰ σὰς
λέγουν, καθὼς ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ἄλλους ὁποῦ τοὺς στέλ-
λομεν εἰς τοῦ Λομβάρδου.

ΛΕΥΚ. Μὲ τὴν διαφορὰν ὁποῦ σεῖς μαθαίνετε ἀπὸ τοῦ
Λομβάρδου ὅσα θέλει ὁ Λομβάρδος νὰ μάθετε, ἐνῶ ἡμεῖς

μανθάνομεν ἀπὸ σὰς καὶ ὅσα θέλετε καὶ ὅσα δὲν θέλετε.
Διότι ἐκεῖ, εἰς τὸ σαλῶνι, νοῦν δὲν ἔχετε διὰ νὰ σὰς διευ-
θύνῃ. Ἀγωνίζεται τώρα τόσον κεντρὸν ὁ καυμένος ὁ Ζωσιμάς
διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ σὰς διευθύνῃ, ἀλλὰ ἀπέτυχεν. Εἴ-
σθε καὶ θὰ ἦσθε ἐκεῖ μέσα χωρὶς διευθύνσιν, ἢ—διὰ νὰ
εἶπω καλλίτερα—εἴσθε, τὸ ὁποῖον εἶνε χειρότερον, διευ-
θύνται ὅλοι ὅσοι εἴσθε ἐκεῖ μέσα, Πάρθοι, Μῆδοι καὶ
Ἑλαμίται καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, ἄρ-
σενικοὶ καὶ θηλυκοὶ, καὶ ἐπομένως οὔτε σχέδιον οὔτε μυ-
στικὸν ἠμπορεῖτε νὰ ἔχετε. Ἄλλὰ ἄς ἐπιστρέψωμεν εἰς
τὴν σειρὰν τοῦ λόγου μας.

Ἄν ἦνε φανερόν ὅτι ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα ὁποῦ ἔχουν
οἱ Ρώμηδες, ὅσον μεγάλα καὶ ἂν ἦναι, δὲν ἔχει νὰ ἐλπί-
σῃ κἀμμίαν ὠφέλειαν ὁ τόπος, διότι ὅλα αὐτὰ τὰ εἰ-
σοδήματα σκορπιζονται ἀπέξω ἀπὸ τὸν τόπον χωρὶς νὰ
ἔξυρουν καὶ αὐτοὶ ποῦ καὶ πῶς τὰ σκορπιζούν, φανερόν
ἀκόμη εἶνε ὅτι ἀπὸ τὰ ἔξοδα ὁποῦ κάμνουν ἐδῶ εἰς τὰς
ἐκλογάς, καὶ ἑκατὸν καὶ διακόσιαις χιλιάδες φράγκα καὶ
καὶ ἂν σκορπίσουν εἰς κάθε ἐκλογὴν, θὰ τὰ σακουλώσουν
δύω ἢ τρεῖς καπεταναῖοι, οἱ ὁποῖοι θὰ κάμουν καὶ πάλιν
ὁ ἕνας δίπατα σπήτια καὶ ὁ ἄλλος θὰ ἀγοράσῃ
σταφιδάμπελα, ἐσεῖς δὲ οἱ ἄλλοι θὰ πάρετε καὶ πάλιν
τρεῖς τέσσαραις δραχμαῖς ὁ καθένας διὰ νὰ πουλήσετε
τὴν τιμὴν σας καὶ τὴν τιμὴν τοῦ τόπου σας. Ἐζησεῖς
λοιπὸν καὶ ἔμποροῦσε νὰ ζήσης μὲ τὸν κόπον σου ἕνα
χρόνον, καὶ δὲν ἠμπορεῖς νὰ οἰκονομηθῇς καὶ νὰ ζήσης
μίαν ἡμέραν ; Ἄλλὰ σοῦ προσθέτω καὶ ἕνα ἄλλο. Αὐτὰς
τὰς ὀλίγας δραχμαῖς ὁποῦ ἀπὸ τρεῖς καὶ τέσσαραις τὸ
κάθε κεφάλι οἱ καπεταναῖοι θὰ μοιράσουν ἀπὸ ἐκείνας
ὁποῦ θὰ σακουλώσουν, δὲν θὰ τὰς μοιράσουν εἰς ἑσὰς τοὺς
Κόκκινους, ἀλλὰ καὶ πάλιν θὰ τὰς δώσουν εἰς ἐκείνους
ἀπὸ τοὺς ἐδικούς μας τοὺς Λευκοὺς, ὅσοι δὲν θὰ ἐντρα-
πῶσι νὰ ἀπλώσουν διακονεῦτὰ τὸ χέρι. Εἰς ἑσὰς δὲ θὰ
σὰς εἰποῦν καὶ πάλιν ὅτι σὰς εἶπαν καὶ εἰς τὸ ἀνα-

κάτωμα και εις την ἐκλογὴν τοῦ Στραβοπόδη. Θὰ σὰς εἰποῦν «παιδιά, ἐσεῖς εἴσθε ὅπου εἴσθε μὲ τὸν Κόντε, ἢ ἐσεῖς θὰ πάρετε ἀργότερα, ἀφήσετε τώρα εἰς τὴν ψηφοφορίαν νὰ ἀγοράσωμεν τοὺς Λευκοὺς, διὰ σὰς ἔχει φυλαχμένα ἀργότερα περισσότερα ὁ Κόντες» καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ σὰς γελάσουν πάλιν, καθὼς σὰς ἐγέλασαν εἰς τὸ ἀνακάτωμα καὶ εἰς τὴν ψηφοφορίαν τοῦ Στραβοπόδη. Ἐνθυμεῖσαι τί σὰς ἔλεγαν τότε εἰς τοῦ Στραβοπόδη; Σὰς ἔλεγαν ὅτι ἔπειτα ἀπὸ τὴν ψηφοφορίαν θὰ σὰς προσκαλέσῃ ὁ Στραβοπόδης, καὶ ὅσοι τοῦ χρωστεῖτε θὰ σὰς χάρισῃ τὰ διάφορα καὶ μέρος ἀπὸ τὸ κεφάλι, καὶ τὸ ὑπόλοιπον θὰ τὸ πληρώσετε εἰς δέκα χρόνια ἀτόκως. Σὰς ἔλεγαν ὅτι θὰ σὰς κάμουν σχολεῖα καὶ παρθενάγωγεῖα εἰς τὰ χωρία (καθὼς σὰς τὸ λέγουν καὶ τώρα, ἀφοῦ τὰ ἔκλεισαν). Σὰς ἔλεγαν ὅτι θὰ κάμουν τὸν δρόμον τοῦ Βασιλικοῦ καὶ θὰ στείλουν ἐκεῖ καὶ τὸν παππᾶ. Σὰς ἔλεγαν καὶ τόσα ἄλλα ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπου σὰς λέγουν καὶ τώρα. Καὶ ὅταν ὁ Στραβοπόδης ὀκτῶ ἡμέραις ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν ἀπέθανε, καὶ ὅπου ὅλα αὐτὰ ἦσαν νωπὰ εἰς τὴν μνήμην σας, τὴν ἡμέραν ὅπου ἐδιαβάσθηκε ἡ διαθήκη τοῦ Στραβοπόδη ἐσωρευασθήκατε εἰς τὸ Δικαστήριον ὁ ἕνας ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον, καὶ καθένας σας ἐλογάριάζε τί καὶ πόσον θὰ τοῦ ἄφινεν ὁ μακαρίτης. Ἄλλὰ ἡ διαθήκη ἐδιαβάσθη καὶ ὅλοι σας ἐμείνατε μὲ τὸ λουκάνικο ἔς τὴ μύτη καὶ μὲ τὸ ζουμί τῆς γίδας εἰς τὴν κοιλιάν σας. Ἐτῆθι θὰ τὴν πάθετε καὶ τώρα. Οἱ καπεταναῖοι θὰ σακουλώσουν, καὶ τὰ ὀλίγα ὅπου θὰ δώσουν, θὰ τὰ δώσουν ὄχι εἰς ἐσας τοὺς Κόκκινους, ἀλλὰ εἰς τοὺς Λευκοὺς.

ΚΟΚ. Ἀπάνου εἰς αὐτὸ ἔχομεν παρμένα τὰ μέτρα μας. Αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν θὰ μᾶς περάσουν μὲ λόγια. Τὸ βλέπομεν ὅπου ἄρχισαν πάλιν κάποιοι Λευκοὶ νὰ τρουπώνουν εἰς τὸ σαλῶνι διὰ χρήματα. Ἄλλὰ τὴν φορὰν ταύτην, θὰ πάρωμεν πρῶτον ἡμεῖς ὅπου τόσα χρόνια

δουλεύομεν καὶ εἰς κάθε ψηφοφορίαν ψηφίζομεν τὸν Κόντε, καὶ τρέχομεν ξοπίσω καὶ εἰς ταῖς ἐπίδειξεις. Ἡ ψηφοφορία θὰ γείνη εἰς ταῖς παραμονάδαις τῶν χριστουγεννῶν, χρειάζεται κρέας, μανέστρα, παπούτσια, ρεῦχα. Ἄν δὲν μᾶς τὰ κάμουν τότε, πότε θὰ τὰ κάμουμε; Καὶ ἀφοῦ οἱ Κόντιδες ἐξοδεύουν, διὰ τόσα χρόνια, ἑκατὸν, καθὼς λέγουν, χιλιάδες τάλλαρα τὸν χρόνον εἰς θεατρῖναις καὶ εἰς τὰ παρόμοια, καὶ ἡμεῖς τώρα τόσα χρόνια τοὺς ἀκλουθαμε ἀπὸ πίσω μὲ τὰ χέρια ἀδειανὰ, ἄς ξοδιάσουν ἐφῆτο μία φορὰ τόσον καὶ διὰ ἡμᾶς ἑκατὸ χιλ. φράγκα διὰ νὰ οἰκονομηθοῦμε τὴν ἡμέραν τῶν χριστουγεννῶν. Ἀπὸ εἰκοσιοκτάρικον τὸ κεφάλι καὶ ἀπάνω. Ἐκατάλαβες; ὀλιγώτερον δὲν πάει. Ἄν δὲ καὶ πάλιν μᾶς κάμουν τὰ ἴδια, ἂν δηλαδὴ θελήσουν νὰ μᾶς εἴπουν, ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα ὅπου εἴμεθα ὀρθοί των καὶ ὅτι θὰ δώσουν καὶ πάλιν τὰ χρήματα εἰς τοὺς Λευκοὺς, ἂν, μὲ ἄλλα λόγια, ἰδοῦμεν καὶ πάλιν, ὅτι δὲν πέρνουν χρήματα παρὰ μόνον οἱ Λευκοὶ, γενόμεθα καὶ ἡμεῖς Λευκοὶ, ἐνωμένοι μὲ σὰς, καταψηφίζομεν τὸν Κόντε, καὶ τὸ πανηγῦρι τελειώνει.

ΛΕΥΚ. Μὲ αὐτὰ ὅπου λές, δείχνεις τὸ μεγάλο κακὸ ὅπου οἱ Ρώμηδες ἔκαμαν εἰς τὸν τόπον μας, καὶ τὴν νέαν μεγάλην ἀμαρτίαν, τὴν ὁποῖαν ἡ μεγάλη οἰκογένεια ἔβαλε εἰς τὴν βίβλιν της, καὶ διὰ τὴν ὁποῖαν ὁ Θεὸς θὰ τὴν τιμωρήσῃ, καθὼς καὶ διὰ τόσαις ἄλλαις ὅπου ἔχει γεναμέναις. Ἐμβάζοντας τὴν χρηματικὴν διαφθορὰν εἰς τὰς ἐκλογὰς οἱ Ρώμηδες, ἔκαμαν ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἄλλην φορὰν ἔκαμνον οἱ βάρβαροι πολιορκηταὶ μιᾶς χώρας, ὅπου διὰ νὰ τὴν κυριεύσουν ἐφαρμάκωναν ταῖς θρύσας καὶ τὰ πηγάδια. Ἡ χρηματικὴ διαφθορὰ εἰς τὰς ἐκλογὰς, ἡ ἀγοροπωλησία τῆς ψήφου, εἶναι φαρμάκιον τῆς θρύσης τῆς γενικῆς συνειδήσεως καὶ τῆς κοινῆς γνώμης, εἶναι ἐξευτελισμὸς τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὅπου εἰς τὴν ἐπικειμένην ψηφο-

φορίαν πρόκειται ν' αποφασισθῆ ἂν θὰ ζήσῃ ἢ θ' ἀπο-
θάνῃ τὸ Ἔθνος, εἰς στιγμὴν τὴν ὁποίαν σὺ ὁ ἴδιος εἰς
τὴν ἀρχὴν τῆς ὀμιλίας μας μοῦ τὴν ἐπαράστησες τόσον
σπουδαίαν, τόσον σοβαρὰν, τόσον ἐπιφοβὸν, εἰς στιγμὴν
ὁποῦ ἂν ἐκλεχθῶσι βουλευταὶ ἄνθρωποι πωλημένοι εἰς
τὸν Κουμουνδούρον, καὶ ἂν ὡς ἐκ τούτου προδότηι καὶ
φανεροὶ ἀποδεδειγμένοι κλέπται καὶ λησταὶ ἐξακολουθή-
σουν νὰ κυβερνώσιν, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν ἔχωμεν ἐπα-
νάστασιν καὶ ἀνατροπὴν ὁποῦ δὲν θὰ τελειώσῃ ἐν μιᾷ
νυκτὶ καὶ μὴν καὶ ἀναίμακτος ὡς εἰς τὰ 1843
καὶ 1862, εἰς αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀντὶ νὰ σκεπτώμε-
θα πῶς θὰ ἐνεργήσωμεν καὶ τί θὰ κάμωμεν διὰ νὰ ἐκλε-
χθῶσιν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι πηγαίνοντες εἰς τὴν βουλὴν
νὰ ζητήσωσι λογαριασμὸν ἀπὸ τὸν Κουμουνδούρον διὰτὶ
ἐπρόδωσε τὰ Ἰωάννινα, τὸ Μέτσοβον, τὴν Κρήτην καὶ
ἔσβυσε τὰς γλυκυτέρας ἐλπίδας τοῦ ἑλληνισμοῦ; διὰτὶ
μας ἐπῆρε τὰ παιδιὰ μας ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ μας εἰς τὴν
καρδιὰν τοῦ χειμῶνος καὶ τὰ ἐτυράνησε καὶ τὰ τυραν-
νεὶ ἕνα ἡμισυ χρόνον; διὰτὶ ἐρούφιζε τὸ δάνειον τῶν
120 ἑκατομμυρίων ὁποῦ ἐψήφισεν ἡ βουλὴ, νὰ τὸ πάρῃ
μόνον καὶ μόνον ἂν ἐγένετο πόλεμος; διὰτὶ ἔσπασαν τὸ
ταμεῖον Θηβῶν, καὶ ἄρπαξαν 800 χιλιάδας δραχμὰς, καὶ
μαζὺ μὲ τὸν κλέπτην ταμίαν ἐπαρουσιάσθηκεν ἀδιάντρο-
πα ὁ ἐξοχώτατος πρωθυπουργὸς ἐμπροστὰ εἰς συμβο-
λαιγράφον καὶ συντροφικὰ μὲ τὸν κλέπτην ταμίαν, καὶ
σὺν ἀδελφάκια ἀμοίραγα, ἀγόρασαν μὲ τὰ κλεμμένα
χρήματα τὸ μεγάλο τζιφλίκι τῆς Καστανιότισσας εἰς τὴν
Εὐβοίαν; διὰτὶ διὰ νὰ πλουτίσῃ ἀπὸ τὸ δημόσιον μία
ληστρικὴ συμμορία, καὶ διὰ νὰ γίνωσι βαθύπλουτοι ἄν-
θρωποι ἕως χθὲς διακονικατοὶ παρέλυσαν τὴν διοίκησιν
εἰς ὅλους τῆς τοῦς κλάδους, ἔφεραν παντοῦ τὴν ἀναρχίαν
καὶ μᾶς ὠδήγησαν εἰς τὸ θάραθρον τῆς χρεωκοπίαις, ἢ
ὁποία ἀφεύκτως θὰ μᾶς φέρῃ καταστρεπτικὴν ἐπανάστα-
σιν; Πενήντα μιλιοῦνια εἶναι ὅλα μας τὰ εἰσοδήματα.

Ἐξοσι ἐννέα μιλιοῦνια τὸν χρόνον πρέπει νὰ διδόμεν διὰ
τόκους καὶ χρεωλύσια διὰ τὰ χρέη ὁποῦ μᾶς ἔχει φερτώ-
σει εἰς τὴν ράχιν ὁ κουμουνδουρισμός. Μᾶς μένουσιν διὰ
τὰ ἐξοδα εἰκοσιένα μιλιοῦνι. Διὰ μόνον τὰ ἐξοδα τοῦ
στρατοῦ μᾶς χρειάζονται εἰκοσι τέσσαρα μιλιοῦνια. Καὶ
διὰ τ' ἄλλα ἐξοδα πῶς θὰ τὰ οἰκονομήσωμεν; Ἐμπορεῖ
νὰ ἔλθῃ μία διόρθωσις εἰς τὴν οἰκτράν αὐτὴν κατάστασιν
καὶ νὰ μὴ χαθῇ τὸ Ἔθνος τὸ ὁποῖον θὰ χαθῇ εἰς οἱ
προδότηι καὶ οἱ κλέπται δὲν καταδικασθῶσι καὶ διωχθῶσι,
διὰ πάντα ἀπὸ τὴν πολιτικὴν σκηνὴν, ἔλθωσι δὲ νὰ κυ-
βερνήσωσιν ἄνθρωποι πατριῶται καὶ τίμιοι, οἱ ὁποῖοι νὰ
ἤμπορῶν νὰ ἀνυψώσωσιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὴν ὑπόλη-
ψιν τοῦ Ἔθνους, τὴν ὁποίαν κατέστρεψεν ὁ κουμουνδου-
ρισμός, καὶ νὰ φέρουν αὐστηρὰς οἰκονομίας, προφυλάττον-
τας τὸ χρῆμα τοῦ δημοσίου ἀπὸ τὴν διαρπαγὴν, διὰ νὰ
γλυτώσωμεν ἀπὸ τὴν ἀναπόφευκτον χρεωκοπίαν καὶ ἀπὸ τὰς
καταστρεπτικὰς συνεπειὰς τῆς. Εἰς τοιαύτην στιγμὴν λέγω,
ἀντὶ νὰ συζητοῦμεν καὶ νὰ σκεπτώμεθα ὡς πατριῶται,
ποίους θὰ στείλωμεν εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ νὰ τιμωρήσωσιν
τοὺς προδότης καὶ κλέπτας καὶ νὰ σωθῇ τὸ Ἔθνος καὶ
ὁ τόπος, ἐξ ἐναντίας ἡμεῖς νὰ καθήμεθα νὰ συζητοῦμεν καὶ
νὰ σκεπτώμεθα, πῶς θὰ κάμωμεν διὰ νὰ πάρωμεν 3—4
—5 δραχμαῖς διὰ νὰ πωλήσωμεν τὴν ψῆφόν μας, ὡς ἐκλο-
γεῖς, εἰς ἐκεῖνους ὁποῦ πρὶν γίνωσι βουλευταὶ ἔχουν πω-
λήσει τὴν ἰδικὴν των ψῆφον εἰς τὸν Κουμουνδούριν! δὲν
αἰσθάνεσαι ποῖον δηλητήριον ἔχουσιν εἰς ταῖς φλέβαις μας
ἢ διαφθορὰ τῶν Χάχιδων; Εἴμεθα ἢ ὄχι ἡμεῖς ἐκείνοι,
οἱ ἴδιοι ὁποῦ τὴν ψῆφόν μας δὲν ἐμπόρεσε νὰ μᾶς τὴν
πάρῃ ἢ παντοδύναμος, ἢ κοσμοκράτωρ Ἀγγλία, ἢ ὁποία
ἔφθασε νὰ στείλῃ ἐδῶ εἰς τὰ μικρὰ νησιά μας τὸν με-
γάλον πολίτην τῆς, τὸν γίγαντα Γιάδστονα, ὁ ὁποῖος μ' ὄ-
σα χὰίδια καὶ ἂν μᾶς ἔκαμε, μ' ὄσας ὑποσχέσεις καὶ δῶ-
ρα καὶ ἂν μᾶς ἔταξε, δὲν κατώρθωσε νὰ μᾶς πάρῃ τὴν
ψῆφόν μας, καὶ ὁ κόσμος ἐξ αἰτίας τοῦ μεγάλου ὁποῦ

ἐπαρουσιάτηκε ἐμπροστά μας· καὶ εἰς τὸν ὅποιον ἐμπορέσα-
μεν ν' ἀντισταθῶμεν διὰ τὴν ἀγάπην τῆς πατρίδος μας, ὁ
κόσμος μᾶς ἐκτίταξε καὶ μᾶε ἐχειροκρότησε, καὶ τώρα νὰ
πωλήσωμεν τὴν ψῆφόν μας εἰς Νάννου; καὶ τούτους Χάχηδες
διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς τὰς Ἀθήνας νὰ σκεπύσουν καὶ νὰ ὑ-
περασπίσουν προδουσιαίς καὶ κλεψιαίς, τὰς ὁποίας διατυμπα-
νίζει καὶ αὐτὸς ὁ Τομκρόπουλος μὲ τὴν ὑπογραφὴν του,
κηρύττωντας ὅτι θὰ παρουσιάτῃ καὶ ἐπίσημυ ἐγγραφα;

KOK. Τί τὰ θέλεις; τὰ αἰσθάνομαι καὶ ἐγὼ αὐτὰ ὅπου
λέγεις, μὴ νομίζης ὅτι ἐλπυμόνησα καὶ ἐγὼ τὴν ἐποχὴν
ἐκείνην, ὅπου τὴν ἡμέραν τῆς ψηφοφορίας ἐπαρουσιάζετε ὁ
ἐκλογεὺς, μέγας καὶ ὑπερήφανος ὡς ἀληθινὸς αὐτοκράτωρ,
ἐμπροστά εἰς τὴν κάλπην, καὶ μὲ τὸ σφαιρίδιον εἰς τὸ
χέρι ὁ πτωχὸς διακοιᾶρης ἐγενότου ὅμοιος μὲ τὸν ἐ-
κατομμυριοῦχον, κλοτζῶντας τὰ χρήματα τὰ ὅποια ἤμπο-
ροῦσαν νὰ τοῦ προστέρου, διὰ νὰ τοῦ πάρουν τὴν ψῆ-
φόν του, καὶ περιφρονῶντας τὰς ὑποσχέσεις; τὰς ὁποίας ἤμπο-
ροῦσαν νὰ τοῦ δώσουν, διὰ νὰ τὸν σκηλεύσουν, ἔριπτε
τὴν ψῆφόν του καθὼς τοῦ ὑπαγόρευε ἢ συνείδησίς του,
ἀποφεύγωντας εἰς τὰς ἡμέρας τῆς ψηφοφορίας νὰ δεχθῇ
οὔτε ἓνα ποτῆρι κρασί. Ἦσαν τῶντι τότε μεγάλοι καὶ
ὑπερήφανοι αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. Σοῦ τὸ παραδέχομαι καὶ
ἐγὼ ὅτι οἱ Ρώμηδες ἐκκμαν μίαν μεγάλην ἀμαρτίαν
ἐμβάζοντες τὴν χρηματικὴν διαφθοράν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα
ἐγίναικε, πῶς θὰ διορθωθῇ;

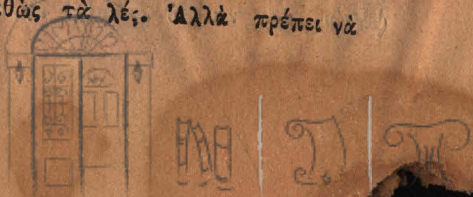
ΛΕΥΚ. Κάμε καὶ σὺ ὅ,τι ἔκαμαν οἱ ἐκλογεῖς τοῦ Μυχαί-
ράδου εἰς τὴν περασμένην δημοτικὴν ἐκλογὴν, πᾶρε τὰ
χρήματα, πᾶρε ὅσα περισσότερα ἠμπορέσεις, μὴ ζητήσης; νὰ
ὠφελθῆς σὺ ἀπὸ αὐτὰ, δώσε τα, καθὼς τὰ ἔδωσαν οἱ ἐκ-
λογεῖς τοῦ Μυχαϊράδου, εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ καταψή-
φισε φανερά, καθὼς ἐκαταψήφισαν ἐκεῖνοι, τὸν διφθορέα,
διὰ νὰ τὸν τιμωρήσης καὶ νὰ προφυλάξῃς τὸν τόπον σου
ἀπὸ τὰς θανατηφόρους συνεπειᾶς τῆς διαφθορᾶς.

KOK. Αὐτὰ εἶναι ἔτζη, καθὼς τὰ λέε. Ἀλλὰ πρέπει νὰ

τὰ λέγωμεν μοναχοί μας διὰ νὰ μὴ τὰ μυνθάνουν οἱ ξένοι
καὶ ἐντροπιάζεται ὁ τόπος μας.

ΛΕΥΚ. Εἶσαι εἰς μεγάλην ἀπάτην ἂν στοχάζεσαι ὅτι
αὐτὰ δὲν τὰ γνωρίζουν οἱ ξένοι. Κάμε ἓνα γύρον εἰς ἄλ-
λους ἐπαρχίας, εἰς τὸν Πύργον, εἰς τὴν Πάτραν, πῆγαι-
νε εἰς τὰς Ἀθήνας, ἔμβα εἰς τὸ πρῶτον καφφενεῖον, πά-
ρε τὰς ἐφημερίδας καὶ θὰ ἰδῆς καὶ θὰ ἀκούσης τί λέ-
γουν καὶ τί γράφουν διὰ τὴν Ζάκυνθον, ἔπειτα ἀπὸ τὴν
Κακάβαν τοῦ Χούσου καὶ τὴν ψηφοφορίαν τοῦ Στραβο-
πόδη διὰ τὴν Ζάκυνθον, ἢ ὁποία ἔως προχθὲς ἐθεωρεῖτο
ἡ κορασίδα μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Βασιλείου. Αὐτὸ
εἶνε τὸ φωτίκι, τὸ ὅποιον ἐφόρεσαν εἰς τὸν τόπον των
οἱ Ρώμηδες. Μὴ στοχασθῆς ὅτι ἔμεινε κρυμμένον, δὲν
ἠμποροῦσε νὰ μὴ διατυμπανισθῇ πανταχοῦ· μόνον θερα-
πευτικὸν ἀπομένει νὰ ἀποδειχθῇ εἰς τὴν προσεχῆ ἐκλο-
γὴν, ὅτι ἡ ἐντροπὴ τῆς Κακάβας τοῦ Χούσου καὶ τῆς
ψηφοφορίας τοῦ Στραβοπόδη ἦτο κάτι τι διαβατικὸν καὶ
στιγμαῖόν, τὸ ὅποιον δὲν θὰ ξαναγίγη.

KOK. Εἰς αὐτὰ ἔχεις δίκην. Εἶναι ἔτζη καθὼς τὰ λέε.
Ἀφοῦ ἠμπορέσα νὰ ζήσω ἓνα καὶ δύο καὶ τρεῖς χρόνους
μὲ τὸν κόπον μου, χωρὶς νὰ ἀπλώσω τὸ χέρι εἰς τὸν Κόν-
τε, θὰ ἠμπορέσω νὰ ζήσω καὶ μίαν ἡμέραν, καὶ νὰ πε-
ριφρονήσω τὰς δύο-τρεις δραχμαῖς ὅπου θὰ μοῦ δώσῃ ὁ
Κόντες διὰ νὰ μοῦ πάρῃ τὴν ψῆφόν μου καὶ τὴν τιμὴν
μου. Ἀλλὰ σκέψου ἓνα ἄλλο. Ἔχομεν τὴν στρατολογίαν.
Ἔχομεν κληρούχους, λιποτάκτας ἀνυποτάκτους. Ὅλοι
αὐτοὶ, ἂν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, ἢ οἱ πατέρες των, ἢ ἀδελφοί
των, ἢ συγγενεῖς των ἀναβοῦν εἰς τοῦ Ρώμα, καὶ γο-
νατίσουν καὶ φιλήσουν τὸ χέρι, εὐθὺς ἐλευθερώνονται ἀπὸ
ὄλαις ταῖς στενοχωρίαις τῆς στρατολογίας. Ἄν ἦναι
ἀνυπότακτοι ἢ λιποτάκται μένου ἀκαταδίωκτοι, καὶ κα-
ταγίνονται ἐλεύθεροι δημοσίως καὶ φανερά εἰς τὰ ἔργα
των, χωρὶς νὰ τοὺς ἐνοχλήσῃ κανεὶς πηγαίνου καὶ εἰς
τὸν περίπατον μαζί μὲ τοὺς χωροφύλακας. Ἄν συλλη-

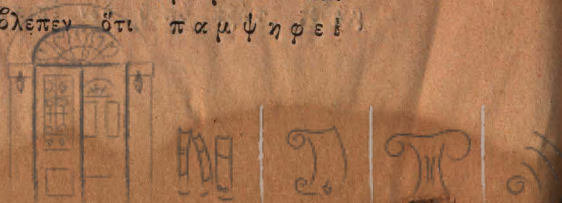

φθῶσιν ἀπὸ τὸ μεταβατικὸν καὶ ὀδηγηθῶσιν εἰς τὴν Μοιραρχίαν, μόλις εἰποῦν εἰς τὸν Μοίραρχον, εἶμεθα τοῦ Κόντε, ἐγονατίσαμεν καὶ ἐφιλήσαμεν καὶ εἶμεθα ἔτοιμοι καὶ τώρα νὰ γονατίσωμεν καὶ νὰ φιλήσωμεν τὸ χέρι, τοὺς ἀνεβάζουν εἰς τοῦ Κόντε, γίνεται τὸ χειροφίλημα καὶ ἀφίνονται ἐλεύθεροι. Αὐτὰ θὰ μοῦ εἰπῆς εἶναι συχαμερὰ, μοῦ κάμνουν καὶ ἐμὲ ἀηδίαν, καὶ ἀκόμη περισσότερον ἀηδίαν αἰσθάνθηκα ὅταν μοῦ ἔτυχε νὰ ἰδῶ εἰς τὸ σαλῶνι τοῦ Κόντε νὰ υποβάλλωνται εἰς τὴν τελετὴν τοῦ χειροφιλήματος καὶ Παππάδες. Ἄλλὰ τί νὰ γίνῃ, ἀδελφέ, ὅπου ἂν δὲν τὸ κάμῃς εὐθὺς βλέπεις εἰς τὸ σπῆτι σου κονάκι, σοῦ ἀρπαζοῦν τὸ παιδί σου, τὸν ἀδελφόν σου ἢ τὸν πατέρα σου, καὶ μένει ἡ φαμελιά ἔρημη καὶ ἐγκαταλειμμένη. Μήπως δὲν τὰ ζεύρεις ὅλα αὐτὰ; μήπως δὲν ἠξέυρεις ὅτι ἀρπαζαν καὶ παιδιὰ ἀνήλικα 17 καὶ 18 χρονῶν, ὅτι ἀρπαζαν καὶ ὑπερήλικας 35 καὶ 40 ἐτῶν, καὶ τοὺς ἔστειλαν εἰς Φέρσαλα καὶ Πέρσαλα; μήπως δὲν ἠθυμάσαι τί συνέβηκε ἐδῶ καὶ τέσσαρας ἢ πέντε μῆνες εἰς τὸ Κατάκωλον καὶ εἰς τὸν Πύργον, εἰς πατριώταις μας ὅπου εἶναι ἐκεῖ καὶ ἐδούλευαν διὰ νὰ βγάλουν τὸ ψωμί των, καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐδῶ συγγενεῖς των δὲν ἤθελον νὰ φιλήσουν τὸ χέρι, ἔστειλαν οἱ Κόντιδες διαταγὴν εἰς τὸν Πύργον, καὶ διὰ μιᾶς χωροφύλακες καὶ στρατιῶται ἀρπαζαν παιδιὰ 15—16 χρονῶν καὶ ἡλικιωμένους 40 χρονῶν ἐνῶ εἰργάζοντο, δὲν τοὺς ἐσυγχώρησαν οὔτε νὰ ὑπάγουν εἰς τὸ σπῆτι τους διὰ νὰ πάρουν μαζὺ τους, ἂν εἶχαν κάμμίαν δραχμὴν ἢ κἀνένα ρούχο, καὶ μία καὶ νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς, τοὺς ἔστειλαν εἰς τὰ σύνορα καὶ ἐκεῖ εὐρίσκονται ἀκόμη; Διὰ νὰ μάθῃς σπαρταξικάρδια καθέκαστα αὐτῆς τῆς ἱστορίας τοῦ Κατάκωλου καὶ τοῦ Πύργου, ἐρώτησε τὸν δήμαρχον Ναφθίων, τὸν Μπάσταν, ἐρώτησε τὸν δήμαρχον τῶν Ἐλατίων τὸν Κοῦλαν καὶ ἄλλους δημάρχους. Ἐτρεξάν τότε οἱ δὴ-

μαρχοὶ αὐτοὶ εἰς τὴν πόλιν, ἀνεφέρθησαν εἰς τὴν Νομαρχίαν, ἔκαμαν τηλεγραφήματα εἰς τὸ Ἰπουργεῖον καὶ ἀναφορὰς, ἀλλὰ ὅλα ματαίως. Οἱ ἀνήλικες καὶ ὑπερήλικες ἐκεῖνοι ἔμειναν καὶ μένουν εἰς τὸν στρατὸν καὶ τοὺς ἔστειλαν μάλιστα καὶ πλέον βαθυὰ. "Ἄν τώρα οἱ ἐδῶ συγγενεῖς των ἤθελε ἀναδοῦν τὴν μεγάλην σκάλαν καὶ ὑποταχθοῦν εἰς τὸ γονατίσμα καὶ χειροφίλημα, θὰ τὰ ἐπάθαιναν ὅλα αὐτὰ; βέβαια ὄχι. Εὐθὺς θὰ ἐβγαίνε ἓνα τηλεγράφημα ἀπὸ τὸ σαλῶνι καὶ οἱ ἄνθρωποι θὰ ἐλευθερώνοντο. Τώρα δὲν σοῦ φαίνεται φρόνιμον, ὅτι διὰ νὰ ἐλευθερωθῶμε ἀπὸ ὅλας αὐτὰς τὰς τυραννίας, ἔστω ἄς περιφρονήσωμεν τὰ χρήματα, ἀλλὰ νὰ μὴν ἐρημώσουν τὰς φαμελιάς μας. Πρόσθεσε καὶ κατὶ ἄλλο, τὸ ὅποιον καὶ αὐτὸ δὲν εἶνε ἀδιάφορον. "Ἄν χρεωστῆς εἰς τὸ ταμεῖον, ἔρχεται τὸ μεταβατικὸν μετὰ τὴν διαταγὴν τοῦ ταμεία· ἅμα δεῖξης τὸ ραβασάκι ὅπου δίδει ὁ Κόντες εἰς τοὺς ἐδικούς τους, τὸ μεταβατικὸν φεύγει ἀμέσως, ἀλλέως ἂν δὲν ἔχῃς ραβασάκι, εὐθὺς σὲ δένουν καὶ μία καὶ εἰς τὴν φυλακὴν.—"Ἄλλο ἀκόμη, ὄχι μικρότερον. "Ἐχεις τὴν ἀτυχίαν νὰ ἔχῃς συγγενῆ κατὰδικον εἰς τὰς φυλακάς; "Ἄν ἦσαι μετὰ τὸν Κόντε ὁ συγγενής σου ἔχει ὅλας τὰς εὐκολίας, ἐμπορεῖ καὶ νὰ ἐξέρχεται μετὰ τὴν ἄμαξαν. "Ἄν δὲν ἦσαι μετὰ τὸν Κόντε, ἀλλοίμονον εἰς τὸν ἀτυχῆ φυλακισμένον, τὸν φένουν καὶ τὸν γδέρνουν ἐκεῖ μέσα. Διὰ νὰ γλυτώσωμεν λαιπὸν ἀπὸ ὅλας αὐτὰς τὰς τυραννίας, καὶ ἀπὸ ἄλλας ἀκόμη ὅπου περιττὸν νὰ τὰς εἴπω, διότι καλῶς τὰς γνωρίζεις, ἄς υποκριθῶμεν ὅτι εἶμεθα μαζὺ τους, ἄς γονατίσωμεν, ἄς φιλήσωμεν καὶ τὸ χέρι καὶ ἔπειτα τοὺς καταψηφίζομεν εἰς τὴν κάλπην. Πόσοι φιλοῦν τὸ χέρι τοῦ Παππά καὶ λὲν νὰ ἦτον κομμένο;

ΛΕΥΚ. Τώρα νὰ σοῦ εἰπῶ. Αὐτὰ ὅπου μοῦ λὲς σοῦ δείχνουν, ὅτι ἂν κάμνουν αὐτὰ, τὰς τυραννίας οἱ Ρωμηδαὶ τώρα ὅπου δὲν ἐπίασαν ἀκόμη τὸ χαλινάρι, πό-

σας και ποίας άλλας θα κάμουν αν τους αφήσωμεν να καθαλικεύσουν το άλογον! Ουχι και άλλοίμονον εις ημας και εις τον τόπον μας αν κερδήσουν την τωρινήν ψηφοφορίαν οι Ρώμηδες και ιδούν ότι πραγματικώς εκθαλικεύσαν! Έδω και τριάντα χρόνια, όταν και παλιν οι Ρώμηδες ειχαν την εξουσίαν, τα ίδια εκαμναν εις την ώραν της ψηφοφορίας. Γνωρίζοντες ότι ο τόπος δεν τους αγαπήσεν ουτε εμπορει να τους αγαπήση, διότι πάντα εκαμαν κακό και ποτε καλό εις τον τόπον, εγύρευαν και τότε με τα ίδια μέσα, με την ιδίαν βίαν, με την ιδίαν τυραννίαν, να υποχρεώσουν τον κόσμο να τους ψηφίση. Ερωτήσατε όσοι ειθε νεοι τους πατέρας σας να σας ειπουν τας ιστορίας του Δρακούλη και των μαχαϊράδων της τότε εποχής. Ένα πράγμα ειχαν ολιγώτερον τότες, δεν εβαζαν εις ενέργειαν την χρηματικην διαφθοράν. Τότε δεν ειχαν τα χρήματα όπου έχουν σήμερα, διότι τότε ησαν αρχοντες χρεωκοπημένοι της Ζακύνθου, δεν ησαν, καθώς σήμερα, αρχοντες της Βλαχομπουγδανιάς. Τότες τωόντι οι πατέρες σας δια να λυτρωθουν από την πίσιν και την τυραννίαν την ρωμιάνικην εκαμαν εκείνο όπου λες να κάμης εσύ σήμεραν. Έτρεχαν εις του Κόντε, εγονάτιζαν και εφιλούσαν το χέρι, εμαζώνοντο εις τα τραπέζια όπου τας ημέρας της ψηφοφορίας ησαν ετοιμασμένα, όχι εις του Χούσου, αλλά εις αυτά τα σαλώνια, και τραπέζια όπου δεν επροσφερετο, σαν τώρα, ζουμι από γίδα αλλά φαγητά και κρασία εκλεκτά, και τρώγοντες και πίνοντες με το «ζήτω ο Κόντες», πέρνοντες μάλιστα τάχα από τον μεγάλον ενθουσιασμόν των και πετώντες από το παραθύρι μποτίλιας, ποτήρια και πιάτα δια την χαράν του Κόντε, εκαταβαιναν ζητωκραυγάζοντες και επήγαιναν δια να ψηφίσουν, και ο Κόντες εμετρούσε και ο Κόντες εσημείωνε, και ελεγε παμψηφει την επήραμεν και όταν ανοίγοντο αι κάλπαι εβλεπεν ότι παμψηφει

την έχασεν! Αυτά όπου προτήτερα μου ειπες, ιδαμεν και εις τον καιρόν των πατέρων σας, οι δε πατέρες σας ε-πολιτεύθησαν καθώς σου λέγω, απέκλεισαν τους Ρώμηδες δια 30 χρόνια από τα πολιτικά. Δεν θα εδυσκολευόμην να σου ειπω, κάμετε και σεεις ότι εκαμαν οι πατέρες σας, γονάτιστε και φιλήσετε το χέρι των τυραννών δια να λυτρωθήτε από τα βάσανα, και επειτα από ολίγας ημέρας τους τιμωρείτε καταψηφίζοντες τους εις την κάλπην. Μία σκέψις με βαστάει, η ακόλουθη. Όταν οι πατέρες σας, δια να σωθουν από την τότε ρωμιάνικην τυραννίαν, επήγαιναν και εφιλούσαν το χέρι, δεν εφοβούντο να τους ειπη κανεις ότι επήγαν εκεί και επουλήθησαν δια χρήματα, διότι τότες, καθώς σου προειπα, οι Ρώμηδες χρήματα δεν εδιδαν διότι δεν ειχαν. Αλλά σήμερα μόλις αναβής εις την σκάλαν του Ρώμα, εϋθως θα σου ειπουν ότι ανέβηκες δια χρήματα δια να πουλήσης την ψήφόν σου, και θα σου λέγουν ότι λέγουν δι' εκείνους όπου ανεβοκαταβαινουν απ' εκείνην την σκάλαν, η οποία—το ζεύρεις καλά—εχει το προτέρημα να σημάδεύη εις το μέτωπον τους από ημας τους πτωχούς την πατήσωσι.

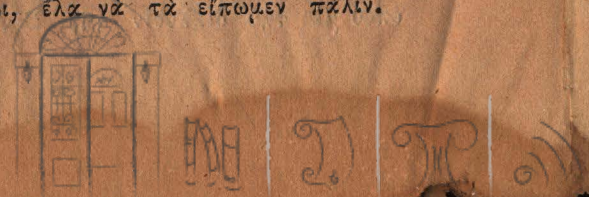
ΚΟΚ. Τι τα θέλεις, αδελφέ μου. όλα είναι ετζη καθώς τα λες. Το ζεύρω και εγώ, ότι οποιον από ημας ανεβαινει την σκάλαν του Ρώμα ο κόσμος τον θεωρει πουλημενον. Εγώ να σου ειπω την αγίαν αλήθειαν, από εδω και κάμποσον καιρόν επαυσα να πηγαίνω ημέραν πηγαίνω πάντοτε νύχτα· διότι όταν εκατέβαινα εκείθεν ημέραν, μου εφαινετο ότι με εκύτταζαν οι ανθρωποι, με εδειχνάν και ελεγαν μετάξυ των να και αυτός ε π η γ ε και ε π ο υ λ η θ η κ ε.

ΔΕΥΚ. Αλλά εαν τοιαύτην ιδεάν εσχημάτιζεν εως τώρα ο κόσμος δια εκείνους όπου ανεβοκαταβαινουν την μεγάλην σκάλαν, τι θα λέγη ο κόσμος δι' αυτούς τώρα όπου με την διαλύσιν της Βουλής οι Ρώμηδες θα πα-

ρουσιασθῶν με τὴν πεντάδα των κηρυγμένοι ὑποστηρικταὶ τοῦ Κουμουνοῦρου καὶ ὄλων τῶν ἀσχημιῶν, διὰ τὰς ὁποίας ὁ Κουμουνοῦρος κατηγορεῖται; Περιμένε ὀλίγας ἡμέρας ἀκόμη καὶ θὰ ἰδῆς ὅπου ὁ Κόντες θὰ τὸ κινήσῃ διὰ τὰς Ἀθήνας, διὰ νὰ ὑποσχεθῆ, ἤγουν νὰ προπωλήσῃ τὴν βουλευτικὴν ψῆφόν του (ἂν γίνῃ βουλευτῆς) καὶ τὴν ψῆφον τῆς πεντάδος του εἰς τὸν Κουμουνοῦρον, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ τοῦ δίδῃ ὁ Κουμουνοῦρος τὰ ὅσα τοῦ ἔδωσεν ἕως τώρα μέσα τῆς ἐξουσίας. Θὰ κάμῃ καὶ ἐκεῖ εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Κόντες με τὴν ψῆφόν του καὶ με τὴν ψῆφον τῶν συντρόφων του τὸ λύσι-βερίσι ὅπου κάμνει καὶ ἔδω με τὴν ψῆφον τὴν ἐδικήν σου. Καθὼς γυρεύει νὰ ἀγοράσῃ τὴν ἰδικήν σου ψῆφον προσφέρωντάς σου χρήματα, ἐτῆθ θὰ προπωλήσῃ τὴν ψῆφόν του, τὴν βουλευτικὴν ψῆφόν του, καὶ ἐκείνην τῶν συντρόφων του, διὰ νὰ λάβῃ ποταπὰ ροσφέτια. Ὅποιος δὲν ἐκτιμᾷ τὴν ψῆφον τοῦ ἄλλου καὶ γυρεύει νὰ τὴν ἀγοράσῃ, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐκτιμήσῃ οὔτε τὴν ἰδικήν του ψῆφον καὶ θὰ ζητήσῃ νὰ τὴν πωλήσῃ.

ΚΟΚ. Αὐτὸ δὲ μὴ τὸ πιστεύσης. Καὶ ἂν ὑποθέτῃς, ὅτι ὁ Ρώμας ἀπὸ τὴν μονομαχίαν καὶ τὴν λύσσαν ὅπου ἔχει διὰ νὰ ρίψῃ τὸν Λομβάρδον, θὰ τρελλαθῆ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε νὰ ὑπάγῃ εἰς Ἀθήνας καὶ νὰ προπωλήσῃ τὴν ψῆφόν του εἰς τὸν Κουμουνοῦρον, διὰ νὰ ὑποστηριχθῆ ἀπὸ τοῦτον εἰς τὰς ἐκλογάς, δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ προπωλήσῃ καὶ τὴν ψῆφον τῆς πεντάδος του, διότι, καθὼς σοῦ εἶπα, θὰ σχηματίσῃ πεντάδα ἀπὸ πρόσωπα ὅπου δὲν θὰ συγχωρήσουν εἰς τὸν Ρώμαν, καὶ μάλιστα εἰς τὸν Ροβέρτον, νὰ ἐμπορευθῆ με τὴν ψῆφόν των.

ΛΕΥΚ. Καὶ ἐγὼ σοῦ λέγω καὶ θὰ τὸ ἰδῆς, ὅτι θὰ γένη καθὼς σοῦ εἶπα. Πρόσωπα σπουδαῖα καὶ με βαρύτητα δὲν θὰ εὕρῃ ὁ Ροβέρτος διὰ τὴν πεντάδα του. Ὅταν ἀνακηρυχθῶν οἱ ὑποψήφιοι, ἔλα νὰ τὰ εἴπωμεν πάλιν.

Διὰ σήμερον εἴπαμεν ἀρεστά. Ἡ ὥρα εἶνε ἀργά. Καλὴν νύκτα.

ΚΟΚ. Καλὸ ξημέρωμα: 'ς τὸ καλό.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΟΝ ΑΘΗΝΩΝ
 ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Ἐν σελ. 7ῃ στίχ. α. ἀντὶ ἐθνικῆς τραπέζης ἀναγν. ἰονικῆς τραπέζης. Ἐν σελ. 8ῃ στίχ. εἰκοστῷ ἀντὶ τὸ ἡξέυρω ἀνάγν. τὸ ἡξέυρεις.

Τύποις Σ. Ν. Καψοκεφάλου.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
 ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΛΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
 ΔΙΣΚΟΣ Φ14.0016

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΛΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ